

О Т Ч Е Т
ЗА РАБОТАТА НА НАЦИОНАЛЕН ПАРК-МУЗЕЙ
„ШИПКА-БУЗЛУДЖА“ – КАЗАНЛЪК ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЧИ ЗА 2021 г.

1. Участие на Национален парк-музей (НПМ) „Шипка-Бузлуджа“ в организацията на Националните чествания на 143-тата годишнина от Освобождението на България от турско робство, 153-тата годишнина от подвига на обединената чета на Хаджи Димитър и Стефан Караджа и 144-тата годишнина от Шипченската епопея.

2. Опазване и научна обработка на наличните и новопостъпилите във фондовете на музея движими културни ценности.

3. Решаване на проблема с документирането на собствеността на предоставеното за стопанисване и управление на музея държавно имущество.

4. Извършване на фотограметрично заснемане и техническо обследване на фасадите на Паметника на свободата и изработване на инвестиционен проект във фази „Идеен“ и „Работен“ за консервация и реставрация на монумента.

5. Изработване на инвестиционен проект за реставрация и консервация на Паметника на победата, издигнат в Парка на победата при с. Шейново, Община Казанлък.

6. Изпълнение на проект: „Възстановяване на паметни плочи на територията на Национален парк-музей „Шипка““.

7. Изпълнение на проект: „Обновяване на експозиционен инвентар и подобряване на стандартите за съхранение на експонатите от фонда на НПМ „Шипка-Бузлуджа““, финансиран по конкурсна сесия на Министерството на културата.

Прилагането на въведените от компетентните здравни власти ограничения за достъп на граждани до закритите експозиции на музеите и галериите в страната през 2021 г. се отрази и върху дейността на НПМ „Шипка-Бузлуджа“. Те засегнаха организацията на текущата работа и възможностите за достъп до обектите на музея. Намалелият посетителски поток, следствие от усложнената епидемиологична обстановка, доведе до ограничаване на първоначално планираните през годината разходи. Това стана причина част от включените в Плана за работа на музея през 2021 г. дейности да не бъдат изпълнени. Сред тях са намеренията да бъде изработен проект за реставрация и консервация на Паметника на победата, както и да бъдат ремонтирани канализационна система за отходни води на връх Шипка и мълниезащитата на х. „Опълченец“. Нереализирано остана и изпълнението на съгласувания от Министерството на културата проект за възстановяване на мемориалните плочи в района на Паметника на свободата. Не беше направено допитване във вид на анкета сред посетителите, не бяха преведени на английски език филмите „Епопеята на Шипка“ и „Паметници на признателността“ и др.

Независимо от това, през 2021 г. екипът на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ положи усилия и успя да реализира част от поставените задачи, изпълнението на които е представено в настоящия отчет.

I. ОТДЕЛ „ФОНДОВЕ“

През 2021 г. дейността на отдела беше съобразена с годишния план на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ и насочена към: попълване на фондовите сбирки с нови документи, снимки и други архивни материали; обработка на новопостъпилите материали; участие в подготовката на организираните през годината временни експозиции с движими културни ценности и предмети от фонда на музея.

През 2021 г. в основния фонд на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ са постъпили нови девет движими културни ценности, а в научно-спомагателния – десет броя материали. В резултат на това към 31.12.2021 г. наличният музеен фонд включва 24717 движими културни

ценности и предмети, от които 10890 броя са инвентирани в основния музеен фонд, 13820 броя – в научно-спомогателния фонд, а седем броя – в обменния фонд.

Всички движими културни ценности и предмети са заведени в инвентарните книги. За новопостъпилите е изготвена необходимата документация съгласно изискванията на Наредба Н-6/11.12.2009 г. за формиране, управление и идентификация на музейните фондове.

На основание на чл. 29, ал. 5 и 6 и чл. 30, ал. 1, т. 2 от Наредба Н-6/11.12.2009 г. за формиране, управление и идентификация на музейните фондове, със Заповед № 113/20.09.2021 г. и Заповед № 138/20.10.2021 г. на директора на НПМ „Шипка-Бузлуджа“, бе извършена задължителната годишна инвентаризация на движимите културни ценности от благородни метали, включени в основния фонд на музея. Резултатите от инвентаризацията са отразени в Протокол № 1/23.11.2021 г. Липси не са констатирани. Състоянието на инвентарираните в музейните фондове движими културни ценности и предмети е добро.

На основание на чл. 29, ал. 5 и 6, чл. 30, ал. 1, т. 3 и чл. 30, ал. 2, т. 3 от Наредба Н-6/11.12.2009 г. за формиране, управление и идентификация на музейните фондове, със Заповед № 114/20.09.2021 г. и Заповед № 139/20.10.2021 г. на директора на НПМ „Шипка-Бузлуджа“, бе извършена задължителната годишна инвентаризация по репрезентативния метод на движими културни ценности и предмети от основния и научно-спомогателния фонд на музея. Резултатите от инвентаризацията са отразени в Протокол № 1/23.11.2021 г. Липси не са констатирани. Състоянието на инвентарираните в музейните фондове движими културни ценности е добро.

През 2021 г. 175 движими културни ценности от фонда на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ бяха включени във временни експозиции, представени в градовете Оряхово, Ботевград, Балчик, Трявна, Радомир, Стара Загора, Варна, Благоевград и Казанлък.

През цялата година уредникът на отдела консултираше и предоставяше за ползване материали от музейния фонд на специалисти-историци, граждани, студенти и ученици.

Установена бе връзка с потомци на опълченците Ненко Димов Иванов и Недю Иванов Гюдюлев, които предоставиха на музея сведения и нови архивни материали за своите родственици.

За всички организирани от НПМ „Шипка-Бузлуджа“ прояви през 2021 г. се събираха публикуваните в пресата материали, както и плакати и покани, които своевременно се завеждаха в Научния архив на музея.

През 2021 г. уредникът в отдел „Фондове“ участва в реализирането на проект „Обновяване на експозиционния инвентар и подобряване на стандартите на съхранение на експонатите от фонда на Национален парк-музей „Шипка-Бузлуджа““. Проектът бе финансиран по обявена от Министерството на културата конкурсна сесия „Дейности по опазване и представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства в музеите и художествените галерии“. В рамките на неговото изпълнение бяха закупени влагоуловител и пречиствател на въздух, експозиционен инвентар и кутии. С тяхна помощ в значителна степен бяха подобрени условията на съхранение и представяне на инвентарираните във фонда на музея движими културни ценности.

II. ОТДЕЛ „НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И ЕКСПОЗИЦИОННА ДЕЙНОСТ“

В изпълнение на задачите, заложили в годишния план на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ за 2021 г., специалистите от отдела насочиха усилията си към:

а) подготовка на честването на 143-тата годишнина от Освобождението на България от турско робство;

б) 153-тата годишнина от похода на обединената чета на Хаджи Димитър и Стефан Караджа;

в) 144-тата годишнина от Шипченската епопея;

г) поддържане на постоянната експозиция на музея в Паметника на свободата и откритите експозиции в парковете „Шипка“, „Бузлуджа“ и „Шейново“;

- д) изработване на временни експозиции;
- е) участие в научни конференции;
- ж) публикуване на резултатите от направените проучвания.

Експозиции

Паметник на свободата

През изминалата година постоянната експозиция в Паметника на свободата бе поддържана в добър вид. Витрините се почистваха редовно. Проблемите, възникващи в процеса на работа, своевременно се отстраняваха. В монумента е монтирана и действа система за видеонаблюдение, с пултове за наблюдение, разположени в административната сграда на музея на връх Шипка и в Паметника на свободата. По всички етажи са разположени пожарогасители. Поддържаната постоянна температура от 17 – 18 градуса се отразява благоприятно върху състоянието на включените в постоянната експозиция подвижни културни ценности.

Като най-сериозен проблем продължава да стои решаването на въпроса с проникващата във вътрешността на паметника влага. Причините за това са две – компрометираната фугировка между отделните каменни блокове, с които е облицован монумента, и образуващият се конденз. В резултат на това цокълът около стълбите, водещи към панорамната площадка на места е обелен или напълно липсва. При проливни дъждове вода тече в каменния тунел, отвеждащ към експозицията и североизточната стена на костницата. Проблемът частично е овладян с разположените по етажите на паметника пет броя влагоизсушители. Ефектът от тяхната работа е видим, но в перспектива е необходимо да се намери цялостно решение на проблема с влагата в монумента.

Тежките метеорологични условия и широките температурни амплитуди на връх Шипка, силните ветрове и честите случаи на директни попадения на мълнии върху паметника са причина за откътрване на части от фугировката на фасадата. Това създава предпоставки от нараняване на музейните работници и хилядите посетители на монумента. От ремонт и реставрация се нуждаят и двете стоманени врати, осигуряващи достъпа до сградата. На определени места площадките около паметника също трябва да бъдат ремонтирани. Подмяната на каменната настилка е продиктувана от повреди, предизвикани от снегочистващата техника, която всяка година разчиства пространството около паметника в навечерието на Националния празник на Република България.

Необходимо е изграждането на естакада към костницата, която да направи възможен достъпът на хора с увреждания до нея.

В изпълнение на заповед № 68/10.10.2017 г. на директора на музея всеки месец специалисти от отдела извършваха проверка на съдържанието и състоянието на постоянната експозиция в Паметника на свободата и дневника, в който се описва нейното състояние. Съставените доклади се представяха на ръководството на НПМ „Шипка-Бузлуджа“.

Външни експозиции

През 2021 г. откритата експозиция в Национален парк „Шипка“ продължи да се поддържа в добър вид. Тревните площи около Паметника на свободата, Голямото руско гробище, батареите на Предната позиция и паметниците край пътя, водещ към върха се окосяваха редовно. Почистени от треви и наноси бяха военните гробища и плочника на паметника на 55-ти пехотен Подолски полк, намиращи се на юг от връх Орлово гнездо. Заради недостига на работници и отдалечеността от Паметника на свободата, Командният пункт на генерал Столетов и Зимната войнишка землянка, намиращи се на Главната позиция, през отчетната година останаха затворени за посещение.

Паметниците, разположени в Национален парк „Бузлуджа“, бяха редовно почиствани и поддържани. За съжаление паметниците, намиращи се в „Парка на победата“ при с. Шейново, Община Казанлък винаги остават на последно място в дейността на отдела. Като приоритетна задача за 2022 г. остава изпълнението на указанията на Главна дирекция

„Инспекторат за опазване на културното наследство“ към Министерството на културата за почистване и реставрация на Паметника на победата. Установеното през годините добро сътрудничество между НМП „Шипка-Бузлуджа“ и кметството в с. Шейново позволи тревните площи около Паметника на победата и през 2021 г. да бъдат поддържани в добро състояние.

Временни експозиции

През изтеклата година специалистите от отдела изготвиха 15 временни експозиции, свързани с тематиката на музея. Освен информационните табла и други нагледни материали, в десет от тях бяха включени движими културни ценности от фонда на НПМ „Шипка-Бузлуджа“.

Представената през месец март и месец май 2021 г. в Казанлък и Благоевград временна експозиция „Ний летиме от Балкана мощни Шипченски орли“ бе организирана съвместно с Литературно-художествена музей „Чудомир“ – Казанлък, Исторически музей – Дупница, Художествена галерия – Казанлък и Държавния военноисторически архив във Велико Търново, които предоставиха движими културни ценности и архивни материали, съхранявани в техните фондове.

Реализираните през отчетната година временни експозиции спомогнаха за по-пълното представяне на националноосвободителните борби на българския народ през епохата на Българското възраждане и дейността на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ пред туристите, посещаващи Паметника на свободата и паметника на Хаджи Димитър на връх Бузлуджа, обществеността и гостите на градовете Оряхово, Ботевград, Балчик, Трявна, Радомир, Стара Загора, Варна, Благоевград, Чирпан, Шипка, Велико Търново, Калофер и Казанлък (вж. Приложение № 1 и Приложение № 2).

Участие в научни конференции

д-р Чавдар Ангелов, Национална научна конференция „Добруджанската епопея, Първата световна война и България през 1916 – 1918 г.“, Тутракан, 09.09.2021 г. – 10.09.2021 г., доклад на тема: „Тутраканската епопея, отразена на страниците на вестник „Отечество“ през двадесетте години на ХХ век“.

Даниела Димитрова, Национална научна конференция „Светът на българина през ХХ век“, Димитровград, 17.07.2021 г. – 18.07.2021 г., доклад на тема: „Всенародното отпразнуване на 30-годишнината от подписването на Санстефанския мирен договор и освобождението на България“.

Публикации

В различни специализирани издания бяха публикувани следните научни и научно-популярни разработки на специалисти от музея:

Ангелов, Чавдар. Отбранителните боеве на 56-и пехотен полк в завоя на река Черна през есента на 1916 г. – В: *Регионален исторически музей Габрово. Известия*. Т. VII. Велико Търново, 2020, с. 96 – 114¹.

Ангелов, Чавдар. Военните маневри в района на Шипченския проход през 1902 година. – В: *Храм-паметник „Рождество Христово“ край град Шипка. Допълнено и преработено издание*. Велико Търново, 2021, с. 72 – 96.

Ангелов, Чавдар. Казанлъшката общественост и възвръщането на Южна Добруджа през 1940 г. – В: *Сборник Добруджа*. Т. 34. Добрич, 2021, с. 248 – 259.

Димитрова, Даниела. Шипченските тържества и посрещането на руските гости в Казанлък. – В: *Храм-паметник „Рождество Христово“ край град Шипка. Допълнено и преработено издание*. Велико Търново, 2021, с. 62 – 71.

¹ Изданието излезе от печат през 2021 г.

Петкова, Дарина. Живот зад граница. Биография на архимандрит Сергей. – В: *Храм-паметник „Рождество Христово“ край град Шипка. Допълнено и преработено издание.* Велико Търново, 2021, с. 178 – 194.

Специализирани справки

По искане на Исторически музей – Ботевград бе извършено проучване, което установи имената на 73-ма опълченци, родени в Ботевград и населените места, влизащи в състава на Община Ботевград. Специалистите на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ изготвиха справка за участието на Райко Драганов и Христо Петров в редовете на Българското опълчение.

В отговор на постъпило в деловодството на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ заявления за издирване на информация бе извършено проучване, които установи, че музеят не разполага с данни, които да потвърждават участието на поп Георги Кънев Антипов от с. Шипка, Казанлъшко в редовете на Българското опълчение.

Уредниците от отдел „Фондове“ и отдел „Научно-изследователска и експозиционна дейност“ изготвиха справки за наличието на публикации във вестниците „Утро“ (януари 1920 г. – декември 1929 г.) и „Мир“ (януари 1930 г. – декември 1934 г.), свързани с отбелязването на годишнините от Освобождението на България от турско робство, похода обединената чета на Хаджи Димитър и Стефан Караджа, Шипченската епопея, изграждането на Паметника на свободата и съдбата на отделни участници в Българското опълчение. Резултатите са обобщени в отчети, представени на ръководството на музея. Те ще бъдат използвани при бъдещите проучвания на проблемите, свързани с национално освободителните борби на българския народ през епохата на Българското възраждане.

III. ОТДЕЛ „ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И РЕКЛАМА“

През 2021 г. обектите на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ бяха посетени от 67115 туристи, от които 59220 души са посетили Паметника на свободата след заплащане на входна такса. Останалите 7895 души са били гости на музея в дните на отворени врати. От заплатили входна такса 33348 души са пълнолетни български граждани, 22445 са български ученици и студенти, а 3427 – чуждестранни туристи.

В абсолютни стойности тези данни сочат увеличение на посетителите в сравнение с предходната година с над 8 %, като това се отчита предимно при групата на учащите (с почти 16 %) и чуждестранните посетители (100 %). Въпреки това, спадът на общата посещаемост на Паметника на свободата е голям, ако бъде сравнен с 2019 г. Основните причини за това са свързани с липсата на организирани ученически екскурзии и наложените ограничения при пътуването на чуждестранните посетители.

Пред туристите са изнесени 244 беседи, от които на български език – 233; на руски език – пет; други – шест. Макар и при този показател да се наблюдава леко увеличение в сравнение с предходната година, спадът, особено на беседите на чужд език, е драстичен в сравнение с 2019 г. Обяснението на този процес отново е свързано с намалението на посещенията на Паметника на свободата.

През туристическия сезон Мултимедийната зала на връх Шипка функционираше непрекъснато. Проведени са 182 прожекции на документални филми за Шипченската епопея – на български и на руски език, за паметниците в района на Шипченския проход и на детския анимационен филм за Шипченската епопея.

В интернет и фейсбук страниците на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ бяха публикувани 80 съобщения, представящи работа на музея. За популяризиране на неговата дейност на журналисти и издатели бяха предоставяни снимков материал, историческа и туристическа информация. Рекламно каре на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ бе включено в специализираното списание „Черга“.

През отчетната година отделът се включи в подготовката на организирани музейни изложби. Работата бе свързана с корекция на текстове, изработване на афиши, покани и

пресъобщения. Отделът активно участва в съставянето, редакцията и подбора на илюстративния материал на второто преработено и допълнено издание на сборника „Храм-паметник „Рождество Христово“ край град. Шипка“, финансирано по линия на конкурсна сесия, обявена от Министерството на културата. В хода на неговата подготовка беше извършено ново заснемане на интериора и екстериора на Храм-паметника. Бяха допълнени статиите „Храм-паметникът „Рождество Христово“ край град Шипка – пантеон на загиналите“, „Ремонт и реставрация на Храм-паметника „Рождество Христово“ край град Шипка“, „Храм-паметникът – обект на вътрешния и международния туризъм“.

Отделът оказва необходимото съдействие на различни организации и отделни творци, желаещи да организират събития и проекти на територията на НПМ „Шипка-Бузлуджа“. През месец март 2021 г. певицата Лилия Семкова засне на Шипка клип към песента – химн на бесарабските българи – „Богдан Калинка Думаше“. В началото на октомври 2021 г. екипът на документалната поредица „Европа от високо“, излъчвана по телевизионния канал „Нешънъл Джиографик“, засне с дрон Паметника на свободата и неговата околността, като част от подготовката на поредния епизод от поредицата.

Продължи работата по актуализирането и допълването на историческите справки и справките, свързани с експозицията на Паметника на свободата. Оказано беше необходимото съдействие и бяха предоставени информация, материали и консултации на музеи, организации и граждани, интересувани се от работата на музея и от неговите туристически обекти.

По случай Националния празник на Република България, Националното честване на 153-тата годишнина от подвига на обединената чета на Хаджи Димитър и Стефан Караджа и Националните чествания на Шипченската епопея специалистите от музея участваха в телевизионни и радио предавания, излъчени по Българската национална телевизия, Нова телевизия, bTV, Българското национално радио, Информационна агенция „Фокус“ и др. електронни медии. Продължи редовното подаване на информация към други регионални и местни информационни печатни и електронни издания.

Издателска дейност

Храм-паметник „Рождество Христово“ край град Шипка. Допълнено и преработено издание. Велико Търново, 2021.

Юбилеен календар, посветен на 120-тата годишнина от тържественото освещаване и откриване на Храм-паметника „Рождество Христово“ в гр. Шипка.

Работа с деца и ученици

В навечерието на Трети март Мая Миланова – ръководител звено „Връзки с обществеността и реклама“, изнесе пет онлайн урока за Шипченската епопея и историята на Паметника на свободата пред възпитаниците на Българското културно-просветно училище „Паисий Хилендарски“ в испанските градове Памплона и Сарон, училище „Българче“ в Неапол (Италия), Българското неделно училище „Св. Св. Кирил и Методий“ в Атина с участието на българските неделни училища в Солун, Кавала, Драма, Орестиада и Дикия (Гърция) и Начално училище „Васил Левски“ – Козлодуй. Отново по повод Трети март, на българските училища в Бостън (САЩ) и Атина бяха изпратени музейните филми „Епопеята на Шипка“, Паметници на признателността“ и детския анимационен филм „Епопеята на Шипка“. Като жест на внимание от страна на НПМ „Шипка-Бузлуджа“, децата от българските училища в Памплона, Сарон и Неапол получиха подаръци от музея – книги, календари, знамена и др.

Други събития

На 28.04.2021 г. НПМ „Шипка-Бузлуджа“ бе домакин и съорганизатор на проведения в подножието на Паметника на свободата ритуал по полагане на военна клетва от млади войници на 61-ва механизирана Стрямска бригада.

Музеят бе съорганизатор на Първото издание на фестивала „Open Buzludzha Fest“, което се проведе от 23.07.2021 г. до 25.07.2021 г. в района на т.нар. „Историческа поляна“, намираща се на югоизточното подножие на връх Бузлуджа.

Представители на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ бяха членове на журито на VII-ия Национален конкурс за епическа поезия „Полковник Георги Георгиев“, проведен в гр. Шипка, Община Казанлък и на IV-ия Национален фолклорен събор „С мирис на теменути“, проведен в с. Яворово, Община Стара Загора.

Уредникът от отдел „Научно-изследователска и експозиционна дейност“ Златина Чорева изнесе доклад за историята, битата и обичаите в Старозагорско по време на проведения през август 2021 г. Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“, проведен в курортното селище Старозагорски бани, Община Стара Загора.

IV. НАУЧНА БИБЛИОТЕКА

Дейността на Научната библиотека през 2021 г. бе насочена към закупуване на нови книги и увеличаване на броя на читателите.

Библиотечният фонд бе обогатен с нови книги с разнообразна тематика – историческа и художествена литература.

През 2021 г. фондът на библиотеката беше попълнен с редица издания, дарени от историческите музеи на Благоевград, Оряхово и Варна.

През отчетната година броят на закупените книги надвишава броя на дарените.

Практиката за предоставяне на достъп до музейната библиотека на учители по история от гр. Казанлък, колеги от Исторически музей „Искра“ – Казанлък, студенти и ученици беше продължена.

Всички читатели имаха коректно и внимателно отношение към представените книги.

V. ФОТОЛАБОРАТОРИЯ

Дейността на фотолабораторията през 2021 г. беше временно преустановена поради пенсионирането на дългогодишния фотограф на музея. Предстои решаването на въпроса за нейната бъдеща работа.

VI. ОТДЕЛ „СТОПАНСКИ“

Поддръжка и придобиване на имущество

През 2021 г., въпреки ограниченията, свързани с липсата на достатъчно обслужващ персонал и техника, бе направено всичко възможно за поддържането на включените в границата на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ паметници и паметни места и повереното на музея държавно имущество. В тази връзка ръководството на музея и работниците в отдела извършиха:

1. Фотограметрично заснемане и обследване на фасадите на Паметника на свободата.
2. Техническо обслужване на трафопоста в административната сграда на музея на връх Шипка.
3. Техническо обслужване и контролно замерване на заземителните инсталации на Паметника на свободата и Големия руски паметник.
4. Почистване на района на паметника на Хаджи Димитър на връх Бузлуджа.
5. Почистване на пешеходния подход към Паметника на свободата от храсти и изсъхнали дървета.
6. Редовно окосяване на тревните площи в района на Паметника на свободата.
7. Паметникът на свободата и другото предоставено за стопанисване и управление на музея недвижимо и движимо имущество е застраховано. На всеки от работниците на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ е направена годишна застраховка трудова злополука. Застраховани са пътническите места в автомобилите на музея.
8. Техническо обслужване на автомобилния парк на музея.

Проектиране

През 2021 г. ръководството на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ представи за съгласуване по реда на чл. 84 от Закона за културното наследство „Инвестиционен проект за обект „Реставрация и консервация на фасадите на Паметника на свободата на връх Шипка“ в ПИ с идентификатор 83199.1.1, находящ се в землището на гр. Шипка, Община Казанлък, Област Стара Загора по части Архитектурна, Архитектурна-интериор и обзавеждане, Конструктивно становище, Технология – консервация и реставрация, Електрическа, ОВК, Пожарна безопасност, както и прединвестиционни проучвания, включващи Архитектурно заснемане, Фотограметрично заснемане, Архитектурно обследване, Конструктивно обследване, както и по част Консервация и реставрация, фаза Идеен проект.

Административни въпроси

През изминалата година вниманието на музейното ръководство беше насочено и към решаването на някои административни въпроси, имащи отношение към управлението на музея, отношенията работодател-работник, сигурността на заведените в музейните фондове движими и недвижими културни ценности и повереното ни за стопанисване и управление държавно имущество. В тази връзка бе извършено следното:

1. Изготвяне и утвърждаване на План за противодействие на тероризма в НПМ „Шипка-Бузлуджа“.

2. Изготвяне и утвърждаване на Вътрешни правила за достъп до фондохранилищата и движението на движимите културни ценности вътре в НПМ „Шипка-Бузлуджа“.

3. Изготвяне и утвърждаване на Вътрешни правила за предоставяне на обществена информация.

4. Изпълнение и отчитане на проект: „Обновяване на експозиционния инвентар и подобряване на стандартите на съхранение на експонатите от фонда на НПМ „Шипка-Бузлуджа““, финансиран по обявената от Министерството на културата сесия на тема: „Дейности по опазване и представяне на движимото културно наследство и визуалните изкуства в музеите и художествените галерии“.

5. Разработване, изпълнение и отчитане на проект: „Храм-паметник „Рождество Христово“ край град Шипка“, финансиран от Министерството на културата по проект: „Събития, организирани от музеи и художествени галерии в областта на движимото културно наследство и визуалните изкуства“, 2021 г.

6. Разработване и изпълнение на проект към Национален фонд „Култура“ „Едногодишна целева субсидия за подпомагане на дейността на държавни, общински и регионални институти за създаване, съхраняване и разпространение на произведения на изкуството и културата, както и за опазване и популяризиране на културно-историческото наследство“, за който бе сключен Договор № CF160-108 от 16.11.2021 г.

Обучения и квалификация

1. Работниците на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ участваха в занятие по учебна евакуация и пожарна безопасност на тема: „Пожар. Класификация на пожарите. Способи за прекратяване на горенето. Видове гасителни вещества. Видове пожарогасители. Основни правила при работа с противопожарните уреди. Учебна евакуация.“ (26.01.2021 г., гр. Казанлък).

2. Главният счетоводител и счетоводителят на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ участваха в обучение на тема: „Акценти и нови моменти в отчетността на бюджетните организации. Европейско финансиране, допускани грешки и специфични казуси в счетоводното отчитане“ (24.06.2021 г. – 28.06.2021 г., Курортен комплекс „Слънчев бряг“).

VII. БЮДЖЕТ

НПМ „Шипка-Бузлуджа“ е юридическо лице, второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на културата – Държавна дейност 739 „Музеи, художествени галерии, паметници на културата и етнографски комплекси с национален и регионален характер“. Прилагането на системата на делегиран бюджет е сигурна предпоставка за подобряване на финансовата и материалната обезпеченост на музея.

Въпреки повишаването на броя на туристите, посетили Паметника на свободата в сравнение с 2020 г., през 2021 г. НПМ „Шипка-Бузлуджа“ не успя да изпълни плана на собствените приходи. Това ограничи възможностите на музея да осигури необходимото финансиране на част от планираните за изпълнение през годината дейности.

Съгласно прилаганите стандарти в делегираната от държавата дейности за 2021 г., субсидията на НПМ „Шипка-Бузлуджа“ бе в размер на 540875 лева.

Получените текущи дарения от дарители са в размер на 26200 лева, в т.ч.: 8899 лева от дарителската каса в Паметника на свободата. Получените дарения са вписани в Книгата за регистриране на даренията в НПМ „Шипка-Бузлуджа“ и са осчетоводени.

Уточненият план на собствените приходи за 2021 г. е в размер на 170000 лева. Реализираните собствени приходи до 31.12.2021 г. са в размер на 124610 лева.

Внесен данък 3 % върху приходите от стопанската дейност за 2021 г. по Закона за корпоративното и подоходно облагане на стойност 3740 лева.

Уточненият план за разходите на 2021 г. е в размер на 772256 лева, от които са изразходвани 690320 лева², разпределени както следва: издръжка 199080 лева; изплатени заплати, други възнаграждения и задължителни осигурителни вноски от работодателя в размер на 416773 лева; платени данъци и такси в размер на 7047 лева.

Съгласно Закона за счетоводството и Счетоводната политика на Министерството на културата са извършени счетоводни анализи, инвентаризации, актуализации на план/отчет в рамките на бюджета на НПМ „Шипка-Бузлуджа“.

Д-Р ЧАВДАР АНГЕЛОВ (п.)

*Директор на
НПМ „Шипка-Бузлуджа“*

Отчетът е разработен на база представените годишни отчети за 2021 г. на отделите и звената в НПМ „Шипка-Бузлуджа“.

Отчетът е приет на редовно заседание на Дирекционния съвет на НПМ „Шипка-Бузлуджа“, проведено на 28.02.2022 г.

² В § 51-00 – основен ремонт на ДМА, е отразено авансово плащане от 40 % в размер на 67200 лева, дължимо по Договор от 17.02.2021 г. за възлагане на обществена поръчка с предмет изработване на инвестиционен проект във фази „Идеен“ и „Работен“ за консервация и реставрация на Паметника на свободата на връх Шипка. Средствата са одобрени със Заповед № РД09-334/09.04.2021 г. на министъра на културата. Разходът е отчетен от НПМ „Шипка-Бузлуджа“ пред Министерството на културата с писмо изх. № 130/10.11.2021 г. на директора на музея.

Приложение № 1

Временни експозиции с движими културни ценности от фонда на музея:

1. **„Шестдесет години Национален парк-музей „Шипка““**, 10.02.2021 г. – 05.04.2021 г., Исторически музей – Оряхово.
2. **„Строителите на Паметника на свободата“**, 15.02.2021 г. – 30.04.2021 г., Исторически музей – Ботевград.
3. **„Командирите на Българското опълчение“**, 15.02.2021 г. – 10.04.2021 г., Исторически музей – Балчик.
4. **„Строителите на Паметника на свободата“**, 15.02.2021 г. – 10.04.2021 г., Специализиран музей за резбарско и зографско изкуство – Трявна.
5. **„Осемдесет години Паметник на свободата на връх Шипка“**, 15.02.2021 г. – 10.04.2021 г., Общински исторически музей – Радомир.
6. **„Шипченската епопея през погледа на участника в Българското опълчение Стефан Кисов“**, 26.02.2021 г. – 31.03.2021 г., Регионален исторически музей – Стара Загора.
7. **„Ний летиме от Балкана мощни Шипченски орли“**, 02.03.2021 г. – 28.03.2021 г., Художествена галерия – Казанлък.
8. **„Командирите на Българското опълчение“**, 15.04.2021 г. – 05.06.2021 г., Регионален исторически музей – Варна.
9. **„Ний летиме от Балкана мощни Шипченски орли“**, 05.05.2021 г. – 28.03.2021 г., Регионален исторически музей – Благоевград.
10. **„На този връх свят паметник ще се издига“**, 19.08.2021 г. – 06.09.2021 г., Художествена галерия – Казанлък.

Приложение № 2

Временни експозиции без движими културни ценности от фонда на музея:

1. **„Пътят на свободата. От Шипка до Сан Стефано“**, 22.02.2021 г. – 23.03.2021 г., Военен клуб – Казанлък.
2. **„Опълченци от Казанлъшкия край“**, 25.02.2021 г. – 23.03.2021 г., НЧ „Светлина – 1861“, гр. Шипка, Община Казанлък.
3. **„Спомен за героите“**, 25.05.2021 г. – 14.02.2021 г., Национален музей „Христо Ботев“ – Калофер.
4. **„Ний летиме от Балкана мощни Шипченски орли“**, 07.07.2021 г. - , РБ „П. Р. Славейков“ – Велико Търново.
5. **„Командирите на Българското опълчение“**, 17.08.2021 г. – 07.10.2021 г., Военен клуб – Чирпан.